

פרעתוך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים!

כיון שסובר שמואל שאף על פי שהתנה המלוה שהפירעון יהיה בעדים, לא היה בכוונתו אלא להתנות שיפרע בנוכחות עדים, שאז יוכל הדבר להתברר אם אמר אמת. אך אין צריך להביא את העדים לבית דין שיעידו על הפירעון כדי לפוטרו, ואפילו שאמר הנתבע שהלכו העדים למדינת הים — יש להאמינו. שהרי עוד יתכן לברר את האמת משיחזרו. (84)

ועל זה מקשה הגמרא: **תנן: מנח לי בידך. אמר לו חן. אמר לו אל תתנהו לי אלא בפני עדים. למחר אמר לו תנהו לי, נתתיו לך — חייב! מפני שצריך ליתן לו בעדים!**

תיובתא דשמואל!

שהרי אמר שמואל שיכול הלוה לומר למלוה, נתתיו לך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים. ואילו לשון המשנה "מפני שצריך ליתנו לו בעדים" משמעה שצריך להביא את העדים עצמם לבית הדין. (85)

ומתוך: **אמר לך שמואל: תנאי, מחלוקת**

תנאים היא. האם האומר לחבירו אלא תיפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים.

דתניא: מלוה שאמר ללוה בשעת ההלוואה [כך מניחה הגמרא בשלב זה]: **בעדים הלוייתך — בעדים פרע לי!** הרי כאשר מגיע זמן הפירעון או יתן הלוה את מעות החוב או יביא ראיה [עדים] שנתן וכפי שהיתנה עם המלוה.

רבי יהודה בן בתירא אומר: יכול הלוה לומר לו: **פרעתוך בפני פלוני ופלוני** (86) **והלכו להם למדינת הים!**

ושמואל סבר כרבי יהודה בן בתירא, ואילו תנא דמתניתין סבר כמו תנא קמא שבכרייתא. [וגם רב אסי המחייב לפורעו בעדים, קאי כתנא קמא דמתניתין. שהרי לרבי יהודה בן בתירא יכול הוא לתלות שהיה הפירעון בפני עדים שהלכו למדינת הים, ואינו צריך להביאם].

פריך [סתר] **רב אחא** את ראית שמואל [שהעמיד התנאים בכרייתא זו שנחלקו בשאלה האם המלוה את חבירו ואמר לו בשעת ההלוואה אל תפרעני אלא בעדים, האם אכן צריך לפורעו בעדים].

עידי!

דעבידא לגלויי.

84. לדעת כמה מן הראשונים אפילו אם יאמר המלוה שפרע בפני עדים שכבר מתו, הרי הוא נאמן. שמסתמא לא ירצה הלוה להופיע בבית דין ולשקר ולתלות דבריו בעדים שמתו כיון שאינו נראה נאמן בכך.

אולם דעת הרשב"א שאינו נאמן לומר פרעתוך בפני העדים ומתו. ואינו נאמן אלא רק לומר שהלכו למדינת הים. משום דהוי מילתא

85. התוספות ביארו ביאור נוסף, שלדברי שמואל נאמן אפילו אם יאמר שפרעו בינו לבין עצמו במיגו שפרע בפני עדים והלכו למדינת הים. ולפי ביאור זה קושית הגמרא היא מכך שבמשנה מבואר דבעינן עדים לפירעון.

86. הרשב"א והב"ח דייקו מלשון הגמרא שדוקא באומר פרעתוך בפני פלוני ופלוני נאמן.